

Brüssel, 19.3.2018
COM(2018) 138 final

Soovitus:

NÕUKOGU OTSUS,

millega antakse luba alustada läbirääkimisi ülemaailmse keskkonnapakti üle

SELETUSKIRI

1. SOOVITUSE TAUST

Rahvusvaheline õigusekspertide rühm on Prantsuse valitsuse toetusel algatanud uue rahvusvahelise keskkonnaõigusakti väljatöötamise. Eesmärk on täiendada rahvusvahelist keskkonnaõigust ja muuta see sidusamaks ning hõlbustada rahvusvahelisest keskkonnaõigusest tulenevate olemasolevate kohustuste täitmist. 24. juunil 2017 esitleti Pariisis Sorbonne'i ülikoolis ülemaailmse keskkonnapakti (edaspidi „pakt“) teksti kavandit. Prantsuse Vabariigi president võttis sel üritusel kohustuse tutvustada paktikavandit ÜRO Peaassambleel ning kavandit esitleti ÜROs 19. septembril 2017 peaassamblee 72. istungjärgu ministrite nädala raames.

Pakti põhieesmärgid on selle koostajate sõnul järgmised:

- lisada poliitilistes ülddeklaratsioonides juba praegu sisalduvad keskkonnaõiguse aluspõhimõtted õiguslikult siduvasse lepingusse, et riigisisestel kohtutel oleks võimalik need täitmisele pöörata;
- muuta üldsäteteks õiguslikult siduvate konventsioonide need sätted, mis ei ole üldised;
- lisada uute probleemide lahendamiseks uued põhimõtted – juristide koostatud tekstikavand sisaldab näiteks kaitsetaseme säilitamise ja vastupanuvõime põhimõtet ning keskkonna eest hoolitsemise kohustust.

[Ajakohastatakse pärast resolutsiooni ametlikku esitamist ja/või vastuvõtmist.] New Yorgis 19. septembril 2017 toimunud kohtumise tulemusel koostas ajutine riikide rühm Prantsusmaa juhtimisel menetlusliku resolutsiooni peaassambleel vastuvõtmiseks. Resolutsiooni eelnõu tehti kaastoetajate lisamise võimaldamiseks elektrooniliselt kättesaadavaks 20. detsembril 2017 *[ja see esitati ametlikult peaassambleele [kuupäev] 2018]*. Koostajate eesmärk on, et resolutsioon võetakse vastu 2018. aasta märtsis, et ametlikud läbirääkimised pakti üle võiksid alata 2018. aasta kevadel. Kõnealuse resolutsiooni alusel, mille üle peetakse veel New Yorgis mitteametlikke arutelusid ja mida ei ole veel ametlikult esitatud, teeb peaassamblee järgmist:

- otsustab välja töötada rahvusvahelise õigusakti nimetusega „Ülemaailmne keskkonnapakkt“, mille eesmärk on täiendada rahvusvahelist keskkonnaõigust ja muuta see sidusamaks ning hõlbustada rahvusvahelisest keskkonnaõigusest tulenevate olemasolevate kohustuste täitmist;
- otsustab moodustada enne valitsustevahelise konverentsi korraldamist valitsustevahelise avatud töörühma, kes peab läbirääkimisi ülemaailmse keskkonnapakti üle ja kohtub New Yorgis alates 2018. aastast kuni soovitavalt 2020. aastani;
- palub peaassamblee presidendil määrata kaks osalejat, kes juhivad töörühmas peetavaid nõupidamisi ja läbirääkimisi, kooskõlastades korrapäraselt tegevust ja konsulteerides kõigi liikmesriikide, piirkondlike rühmade ja asjakohaste sidusrühmadega;
- otsustab, et töörühm arutab oma esimesel kohtumisel rühma liikmete töö korralduse küsimusi;

- palub peasekretäril korraldada ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) poolne tugi rühma tööks, sekretariaaditeenuste osutamiseks ning olulise taustateabe ja asjakohaste dokumentidega varustamiseks;
- palub UNEPil aidata pidada konsultatsioone eri sidusrühmadega, et koguda teavet ülemaailmse keskkonnapakti põhielementide jaoks;
- soovitab, et valitsustevaheline avatud töörühm lõpetab oma töö hiljemalt 2020. aastal.

Pakti koostajad on selge sõnaga väljendanud, et läbirääkimiste käigus ei käsitata õigusekspertide tehtud tööd esialgse kavandina.

Prantsusmaa delegatsioon teavitas Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni kõnealusest algatusest rahvusvaheliste keskkonnaküsimuste töörühma (WPIEI-Global) kohtumistel, tehes seda esimest korda 2017. aasta septembril.

2. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

Arvestades, et teada on vaid algatuse üldeesmärgid ja pakti teksti kavandil, mille on õiguseksperdid koostanud, puudub praegu ametlik staatus, oleks algatuse üle konsulteerimisest vähe kasu. 15. veebruaril 2018 avaldati tegevuskava, milles selgitati sidusrühmadele, miks käesolev nõukogu otsuse vastuvõtmise soovitus koostatakse ja mis on selle eesmärk. Sidusrühmadel oli nelja nädala jooksul pärast tegevuskava avaldamist võimalik tagasisidet anda. Kodanike ja sidusrühmadega konsulteeritakse pärast seda, kui peaassamblee on protsessi ametlikult algatanud. Kui kõnealune uus rahvusvaheline õigusakt on ÜRO töörühmas valmimas, kasutatakse kõiki sobivaid konsulteerimisviise. Asjakohased sidusrühmad on liikmesriikide ametiasutuste esindajad, vabaühendused, ELi riikide kodanikud ja üldsus ning olenevalt läbirääkimiste käigust võib-olla ka muud sidusrühmad.

Samuti ei ole tehtud mõju hindamist, sest läbirääkimiste täpne ulatus ja sisu on veel kindlaks määramata. ELi osalemise eesmärk on saavutada kõnealuse rahvusvahelise õigusakti võimalikult suur kooskõla asjakohaste ELi ja muude rahvusvaheliste õigusaktidega.

3. SOOVITUSE ÕIGUSLIK KÜLG

Käesoleva soovituse eesmärk on saada komisjonile nõukogult volitus pidada ELi nimel tulevase ülemaailmse pakti üle läbirääkimisi. Õiguslik alus, mille põhjal nõukogu annab volituse läbirääkimisi alustada, on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõiked 3 ja 4.

Pakti reguleerimisese peaks suures osas kuuluma ELi poliitikavaldkonnadesse ja pädevusse, eriti keskkonnakaitse valdkonnas (artikli 192 lõige 1), ning ELi õiguse kohaselt ei ole läbirääkimisi võimalik pidada ilma ELi osaluseta.

Rahvusvahelise ja ELi õiguse kohased keskkonnakaitse-eeskirjad peavad püsima ühtsed ning seepärast on vaja võtta meede ELi toimimise lepingu artikli 216 lõike 1 kohaselt, et kaitsta ELi õiguse terviklikkust.

Soovitus:

NÕUKOGU OTSUS,

millega antakse luba alustada läbirääkimisi ülemaailmse keskkonnapakti üle

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 218 lõikeid 3 ja 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit on paljude mitmepoolsete keskkonnalepete osaline ning aitab neid oma sise- ja välispoliitika ja õigusaktide kaudu tulemuslikult rakendada.
- (2) ÜRO Peaassamblee võttis *[kava kohaselt 2018. aasta märtsis – lisada kuupäev]* vastu resolutsiooni „Ülemaailmse keskkonnapakti väljatöötamine, et tugevdada rahvusvahelise keskkonnaõiguse rakendamist“ *[kontrollida lõplikku pealkirja, lisada viide]*, millega moodustatakse *[valitsustevaheline]* avatud töörühm, kes peab läbirääkimisi ülemaailmse keskkonnapakti (edaspidi „pakt“) üle, ning milles on otsustatud, et *[valitsustevaheline]* avatud töörühm tuleb kokku alates 2018. aastast.
- (3) Aluslepingu artiklis 191 on sätestatud liidu pädevus keskkonnavaldkonnas. Et kaitsta liidu õiguse terviklikkust ning tagada rahvusvahelise ja liidu õiguse kohaste keskkonnakaitse-eeskirjade kooskõla, on vaja liidul osaleda pakti üle peetavates läbirääkimistes.
- (4) Seepärast tuleks komisjonile anda luba alustada läbirääkimisi liidu nimel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Komisjoni volitatakse pidama liidu nimel läbirääkimisi ülemaailmse keskkonnapakti üle.

Artikkel 2

Läbirääkimisjuhised on esitatud lisas.

Artikkel 3

Läbirääkimiste käigus konsulteeritakse *[erikomiteega, mille nime lisab nõukogu]*.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*